

PDA Dinàmiques Identitàries: les Construccions de Gènere

Nom assignatura: (31049) Dinàmiques Identitàries: les Construccions de Gènere

Titulació/estudi: Màster en Estudis Avançats en Comunicació Social

Curs: 1r.

Trimestre: 2n

Nombre de crèdits ECTS: 5 crèdits

Hores dedicació estudiant: 125 hores

Llengua o llengües de la docència: Castellà

Professorat: Dra. Pilar Medina Bravo

1. Presentació de l'assignatura

Un dels objectius prioritaris del curs és aprofundir en les repercussions que el discurs sobre la identitat té en les construccions de gènere així com en les relacions entre homes i dones. Les formes més estereotipades d'entendre la masculinitat i la feminitat estan coexistent, a l'actualitat, amb noves variants menys tradicionals, més lliures, però també més difoses en la manera d'entendre què vol dir ser avui en dia un "home" o una "dona". A més, l'experiència de la interculturalitat i les diferents construccions culturals sobre el fenomen de "gènere" representen un repte constant en els processos d'identificació adolescent. El coneixament d'aquestes realitats ha de permetre a l'alumnat una millor capacitat per a l'anàlisi e investigació en l'àmbit de la comunicació social.

2. Competències a assolir

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

- Obtenir la capacitat d'anàlisi i síntesi de la informació
- Elaborar una mirada crítica sobre l'entorn social
- Actuar amb llibertat i corresponsabilitat, assumint referents ètics, valors i principis consistents
- Ser capaç d'aprendre a aprendre

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

- Coneixement del camp d'estudi vinculat a la identitat de gènere i les relacions home-dona
- Elaborar una postura crítica sobre els estereotips de gènere i la identitat sexual.
- Capacitat en els llicenciats en Comunicació Audiovisual, Periodisme i Publicitat i Relacions Públiques per a comprendre i adaptar-se a noves situacions (en concret, les noves formes d'identitat de gènere o la interculturalitat).
- Reconeixement de la diversitat i la interculturalitat així com la seva interrelació amb la qüestió de gènere.
- Habilitat per a la recerca interdisciplinària i capacitat per a reflexionar sobre dades empíriques.

3. Continguts

Unitat 1: Sexe i gènere: ser dona (femenina) i ser home (masculí).

Unitat 2: Violència simbòlica i prescripcions de gènere en les relacions amoroses.

Unitat 3: Diversitats i equívocs a la construcció de la pròpia identitat de gènere.

Unitat 4: Marcadors de gènere, categoritzacions socials i marcs culturals.

Unitat 5: Les parelles biculturals: reptes per a la recerca en comunicació intercultural

4. Avaluació

Participació a classe als espais de debat; presentacions individuals; presentació d'un treball final. Aquest treball final es farà sobre un text relacionat amb el contingut del curs i prèviament pactat amb la professora. El text ha de plantejar-se com un article acadèmic (empíric o reflexiu) a presentar en un congrés o en una revista científica. Es poden agafar com a exemples les instruccions a revistes acadèmiques, com "Quaderns del CAC", "Trípodos"; "Estudios del mensaje periodístico" o "Zer" (veure per a cada cas les corresponents "Normas para la preparación de originales").

5. Bibliografia i recursos didàctics

5.1. Bibliografia bàsica

BADINTER, Elisabeth. (1993). *XY. La identidad masculina*. Madrid: Alianza Editorial.

BECK, Ulrich, i BECK-GERNSHEIM, Elisabeth (2003). *La individualización. El individualismo institucionalizado i sus consecuencias sociales i políticas*. Barcelona: Paidós.

BECK-GERNSHEIM, Elisabeth, (2003). *La reinvencción de la familia. En busca de nuevas formas de convivencia*. Barcelona: Paidós.

BRACONNIER, Alain, (1997). *El sexo de las emociones*. Barcelona: Editorial Andrés Bello.

BUTLER, Judith, (2006). *Deshacer el género*. Barcelona: Paidós.

GIDDENS, Anthony, (2000). *La transformación de la intimidad. Sexualidad, amor i erotismo en las sociedades modernas*. Madrid: Cátedra.

HOCHSCHILD, Arlie Russell, (2008). *La mercantilización de la vida íntima. Apuntes de la casa i el trabajo*. Madrid: Katz Editores.

JANKOWIAK, William R, (2008). *Intimacies. Love and sex across cultures*. New York: Columbia University Press.

LOMAS, Carlos (comp.) (2003). *¿Todos los hombres son iguales? Identidades masculinas i cambios sociales*. Barcelona: Paidós.

LÓPEZ SÁENZ, Mª Carmen i PENAS, Beatriz (2008) (eds.). *Paradojas de la interculturalidad. Filosofía, lenguaje i discurso*. Madrid: Biblioteca Nueva.

MEDINA BRAVO, Pilar. (2007) “*Desigualtat de gènere en la relació amorosa: anàlisi dels models de violència simbòlica en la ficció audiovisual*”. Informe de Recerca del Projecte finançat per les “Ajudes a la recerca Francesca Bonnemaison en igualtat d’oportunitats i gènere” www.diba.cat

MEDINA BRAVO, Pilar; ARAN RAMSPOTT, Sue, RODRIGO ALSINA, Miquel; MUNTÉ RAMOS, Rosa-Auria, i THARRATS PASCUAL, Joan. (2007). *Violència simbòlica i models amorosos en la ficció televisiva seriada per al consum adolescent i juvenil. Estudi de cas (“Porca Misèria”)*. Informe de Recerca del Projecte finançat per Consell de l’Audiovisual de Catalunya www.cac.cat

RODRIGO, Miquel, (1999). *La comunicación intercultural*. Barcelona: Anthropos.

SUAREZ, Liliana i HERNANDEZ, Rosalía Aída. (2008). *Descolonizando el feminismo. Teorías i prácticas desde los márgenes*. Valencia: Ediciones Cátedra.

TUBERT, Sílvia (2003). *Del sexo al género. Los equívocos de un concepto*. Universitat de València: Ediciones Cátedra.

5.2. Bibliografia complementària

ARMENGOL, Joseph M^a. (2007). *Masculinitats per al segle XXI. Contribucions als congressos de masculinitat a Barcelona 2003-2007*. Barcelona: Centre d’Estudis dels Drets Individuals i Col·lectius (CEDIC).

BROWN, Rupert , (1998). *Prejuicio*. Su Psicología Social. Madrid: Alianza Editorial.

CHAMBERS, Iain. (1994). *Migración, cultura, identidad*. Buenos Aires: Amorrortu editores.

ERIBON, Didier, (2000). *Identidades. Reflexiones sobre la cuestión gay*. Barcelona: Edicions Bellaterra.

HALBERSTAM, Judith (2008). *Masculinidad femenina*. Barcelona: Egales.

MAAOLOUF, Amin, (1999). *Identidades asesinas*. Madrid: Alianza Editorial.
SÁNCHEZ LEYVA, Mª José i REIGADA, Alicia. (coords.), *Crítica feminista i comunicació*. Sevilla: Comunicación Social.

RODRIGO, Miquel. i MEDINA, Pilar, (2006). "Posmodernidad i crisis de identidad". *Revista Científica de Información i Comunicación*, 3, 125-146.

TOURAINÉ, Alain (2005), *Un nuevo paradigma para comprender el mundo de hoy*. Barcelona: Paidós.

5.3. Recursos didàctics

CENTRO DE ESTUDIOS DE GÉNERO i MASCULINIDADES
www.masculinidades/CEGM/Ulises

FUNDACIÓ CIDOB. PROGRAMA DE DINÀMIQUES INTERCULTURALS
http://www.cidob.org/ca/programes/dinamiques_interculturals
[consultat febrer 2009]

PORTAL DE LA COMUNICACIÓ de l'INCOM (U.A.B.)
<http://www.portalcomunicacion.com/cat/home.asp>

RED DE ESTUDIOS DE MASCULINIDAD (FLACSO) www.flacso.cl

6. Metodologia

L'aprenentatge s'organitzarà a partir de

- Classes magistrals en les sessions presencials
- Autoaprenentatge a partir de les lectures
- Tutories individuals amb la professora

Sessions presencials

A les **sessions presencials** és on s'introdueixen els principals conceptes i s'expliquen les diferents perspectives teòriques i metodològiques d'estudi de la construcció de gènere i la identitat. A continuació s'inicia la discussió en grup a partir de la lectura proposada per a cada sessió i/o del material recollit per l'alumnat. Cada sessió es tanca amb la reflexió conjunta de les possibles derivacions per a la investigació i el treball professional.

Activitats fora de l'aula

Dirigides per la professora:

- **Preparació de les activitats setmanals:** treball de lectura individual prèvia i recopilació d'exemples il·lustratius.
- **Treball final de l'assignatura**

7. Programació d'activitats

Setmana	Activitat a l'aula	Activitat fora del aula
Setmana 1: Tema 1	Sexe i gènere: ser dona (femenina) i ser home (masculí). (part 1)	Lectura de bibliografia
Setmana 2: Tema 2	Sexe i gènere: ser dona (femenina) i ser home (masculí). (part 2)	Lectura de bibliografia
Setmana 3: Tema 3	Violència simbòlica i prescripcions de gènere en les relacions amoroses. (part 1).	Lectura de bibliografia Preparació del guió del treball del curs
Setmana 4: Tema 4	Violència simbòlica i prescripcions de gènere en les relacions amoroses. (part 2).	Lectura de bibliografia
Setmana 5: Tema 5	Diversitats i equívocs a la construcció de la pròpia identitat de gènere (part 1).	Lectura de bibliografia
Setmana 6: Tema 6	Diversitats i equívocs a la construcció de la pròpia identitat de gènere (part 2).	Lectura de bibliografia.
Setmana 7: Tema 7	Marcadors de gènere, categoritzacions socials i marcs culturals (part 1).	Lectura de bibliografia.
Setmana 8: Tema 8	Presentació del pre-projectes individuals i discussió en grup	Preparació de la presentació oral del pre-projecte
Setmana 9: Tema 9	Marcadors de gènere, categoritzacions socials i marcs culturals (part 2).	Lectura de bibliografia.
Setmana 10: Tema 10	Les parelles biculturals: reptes per a la recerca en comunicació intercultural	Vídeo Sessió de tancament del curs i reflexions finals